

POSTANOWIENIE

Dnia 10 sierpnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Zawistowski (przewodniczący)

SSN Monika Koba

SSN Agnieszka Piotrowska (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa E. U. i M. U.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o ustalenie i zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 10 sierpnia 2022 r.,
zażalenia powodów
na wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
z dnia 9 marca 2022 r., sygn. akt I ACa 1183/21,

**oddala zażalenie, pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach
postępowania zażaleniowego sądowi, który wyda orzeczenie
kończące postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 czerwca 2021 r. w sprawie z powództwa E. U. i M. U. przeciwko Bank S.A. w W. Sąd Okręgowy w Legnicy ustalił, że bliżej opisana umowa kredytu hipotecznego z dnia 24 września 2007 r. jest nieważna i zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 286 122,42 zł. stanowiącą sumę uiszczonych przez powodów rat kredytu. Po rozpoznaniu apelacji pozwanego, Sąd Apelacyjny we Wrocławiu wyrokiem z dnia 9 marca 2022 r. uchylił ten wyrok i sprawę przekazał

Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego. W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny podniósł, że Sąd Okręgowy uwzględnił żądanie główne powodów, czego konsekwencją było nierozpoznanie żądania ewentualnego, w ramach którego powodowie domagali się uznania przytoczonych przez nich postanowień umownych za niedozwolone oraz zasądzenia na ich rzecz kwoty 91 527,16 zł. z tytułu różnicy między uiszczonymi przez nich w okresie od dnia 24 września 2007 r. do dnia 10 października 2019 r. ratami kredytu a kwotami, które przysługiwały pozwanemu Bankowi po wyłączeniu wskazanych klauzul. W ocenie Sądu Apelacyjnego roszczenie główne nie zasługiwało na uwzględnienie, a zatem zaktualizowała się potrzeba odniesienia się przez Sąd pierwszej instancji do roszczenia ewentualnego, co oznacza, że w tym zakresie nie doszło do rozpoznania istoty sprawy.

W zażaleniu powodowie zarzucili naruszenie art.386 § 4 k.p.c. przez wadliwe przyjęcie przez Sąd Apelacyjny, że w sprawie wystąpiła przytoczona przesłanka uzasadniająca wydanie orzeczenia kasatoryjnego. Formułując ten zarzut, wniesli o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu tj. Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu we Wrocławiu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Apelacyjny wskazał, z jakich przyczyn, dzieląc zarzuty apelacji pozwanego, przyjął, że roszczenie o ustalenie nieważności umowy kredytu i zasądzenie świadczenia nienależnego nie było zasadne. Zwrócił także uwagę, że Sąd pierwszej instancji, w sytuacji uwzględnienia roszczenia głównego, nie rozpoznał żądania ewentualnego, nie przeprowadził postępowania dowodowego dotyczącego faktów dla niego istotnych, nie poczynił niezbędnych ustaleń faktycznych ani nie rozważył podstawy prawnej tego żądania. Z tych przyczyn uznał, że nie doszło do rozpoznania istoty sprawy (art.386 § 4 k.p.c.). Ten pogląd należy podzielić. O ile bowiem Sąd pierwszej instancji rozpoznał istotę sprawy w odniesieniu do żądania głównego, to wydanie orzeczenia kasatoryjnego zostało podyktowane konstrukcją powództwa zawierającego oba przedstawione wyżej żądania. Uwzględnienie przez sąd żądania

głównego sprawia, że sąd nie orzeka wówczas o żądaniu ewentualnym. W konsekwencji żądanie ewentualne nie jest przedmiotem oceny Sądu orzekającego, który uwzględnił żądanie główne zawarte w pozwie.

W postępowaniu zażaleniowym, o którym mowa w art.394¹ § 1¹ k.p.c., Sąd Najwyższy przeprowadza wyłącznie kontrolę orzeczenia kasatoryjnego Sądu drugiej instancji pod kątem tego, czy istotnie wystąpiła któraś z wąsko ujętych przesłanek wydania tego orzeczenia, wskazanych w art.386 § 4 k.p.c. Kognicja Sądu Najwyższego w tym postępowaniu nie obejmuje natomiast oceny trafności poglądu Sądu drugiej instancji odnoszącego się do przyczyn uwzględnienia apelacji skierowanej przeciwko wyrokowi uwzględniającemu powództwo główne. Odmienny przedmiot żądania ewentualnego sformułowanego w pozwie, o którym nie rozstrzygał Sąd Okręgowy orzekając o żądaniu głównym, implikował konieczność uchylenia wyroku Sądu pierwszej instancji. Poczynienie przez Sąd Apelacyjny niezbędnych ustaleń faktycznych oraz ocen prawnych dotyczących roszczenia ewentualnego po raz pierwszy w postępowaniu apelacyjnym prowadziłoby do rozpoznania istoty sprawy w tym zakresie wyłącznie przez Sąd drugiej instancji, naruszenia w ten sposób konstytucyjnej zasady dwuinstancyjności postępowania i uniemożliwienia realizacji kontrolnej funkcji postępowania apelacyjnego.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji (art.394¹ § 3 w związku z art.398¹⁴ k.p.c.). Nie podlegał kognicji Sądu Najwyższego w postępowaniu zażaleniowym, zawarty w zażaleniu i oparty na art. 44¹ k.p.c., wniosek żalących dotyczący przekazania tej sprawy innemu sądowi równorzędnemu.